

Paldies Jums, rakstniek!

na pirmā tikšanās ar ļaudīm, es sāku izprast viņu raksturus. Šķiet, tieši šinī bargajā laikā manā zēniskajā dvēselē izkristalizējās jūtas, kas vēlāk pavadīja ik soli, — milēt labo, patieso, godīgo. Es sapratu, ka cilvēkam vajag nemīlīgi augt, veldoties, ka katram jābūt atbildīgam par savu rīcību.

Jau 1919. gadā Līvānos iepazīnāties ar pirmajām komūnām. Mēs varam būt lepni, ka tās pirmoreiz veldojās tieši mūsu novadā. Šeit, Līvānos, es pirmoreiz saskāros ar ticīgajiem ļaudīm. Divdesmitajos gados te bija milzīgs reliģijas uzplūdums. Savukārt tas radija ierosmi manai pirmajai grāmatai «Ķercheris Latgalē».

Es uzskatu par savu pienākumu rakstīt par Latgales vēsturi, par Jersiku. Grāmata «Un vēji triec nodegu pelnus» veltīta tieši šai pusei.

Darbā, dzīvē, sirdī Jānis Niedre svēti glabā Latgales puses vēsturi. Rakstnieks, literatūrzinātnieks, folklorists, jaunās paaudzes audzinātājs, darbīgs, ziņošs un patīss cilvēks. Arī pašlaik viņa credo ir: «Tur, kur darbs, ir dzīve!». To mūsu izcilais novadnieks vairākkārt atgādināja tikšanās reizē ar jauniešiem, kas bija pulcējušies Rožupes ciema bibliotēkas lasītavā. Vēl šodien, kad rakstniekam pāri septiņdesmit, viņš atceras bērnības epizodes, kas šķietami sīkas, bet viņa atmiņā izemīējušās kā būtiski iespaidi.

— Atceros, kā manā bērnībā strādāja mūsu vecmāmiņas. Pāgalmā taciņas uz aku, uz saimniecības ēkām un citurieni allaž bija tīras, noslaucītas.

No pavasara darbu steigas

vienu brīdi atrāvušās, Rožupes dziedātājas Jānim Niedrem skandēja latgališu tautas dziesmas par darbu, par dzīvi, dāvināja rakstniekam cimdus pāri, vēl un vēlreiz lūdza viesi atcerēties vēsturiskās epizodes, aicināja rakstnieku viesoties vēl.

Pēdējā laikā Jānis Niedre strādā pie sērijas «Ievērojamu cilvēku dzīve». Pašlaik viņa domas un darbi veltīti Paulam Daugem. Lūk, ko šinī sakarībā sacīja pats rakstnieks:

— Man šis darbs sagādā gandarījumu. P. Daugē bija pirmais mūsu izglītības komisārs. Viņš sadarbojās ar V. I. Lejnu. Mans pilsēna un literāta pienākums ir uzrakstīt par šo ideālo cilvēku.

Oškalna kolhoza kolhoznieka goda nosaukuma cienīgi ir nedaudzi. Nu arī Jānis Niedre būs viņu skaitā. Kolhoza arodkomitejas priekšsēdētājs Jānis Čivkulis nolasiņa valdes sēdes lēmumu un piesprauda Jānim Niedrem Goda kolhoznieka nozīmīti. Par to, ka viņš kā rūpīgs arājs vairojis dzimtā novada slavu. Viesis parakstījis saimniecības Goda grāmata.

Arī rožupiešiem ir svēta vieta, kur viņi ierodas svētku reizēs, kur Siļu astoņgadīgās skolas audzēkņi nes pirmos pavasara vizbuļu pušķus, bet sirmie vīri garāmejojot palēnina soli un noliec galvas — Brāļu kapi, kur apglabāti Lielā Tēvijas kara cīnītāji. Viesošanās reizē savā dzimtajā novadā Jānis Niedre tajos iedēstīja ozoliņu.

Kad esam pabijuši kopā ar Jāni Niedri Rožupē, Preiļos, jāteic paldies Jums, rakstniek, par to, ka esat bagātinājis mūsu rajona bibliotēku fondus no savas personīgās bibliotēkas, ka sirdi un dvēseli joprojām esat uzticīgs savai dzimtajai pusei.

Attēlā: rakstnieks Jānis

Niedre.

A. ILJINA
J. ZANDES foto

Pēc kalendāra pavasaris pašā plaukumā, bet patiesībā tas vēl tikko iekrāsojas Dubnas ličos. Tiesa, pūrēnu un māllepju zelta pietiekoši... Arī Jauju plavas un tūrimi greznojas zeltainajā rotā.

Teic, ka dzimtajā pusē cilvēkam daudz krāsaināka un izteiksmīgāka liekoties dabas atmoda, saule un druvas. Laikam tādēļ tikšanās reizē ar Rožupes ļaudīm rakstnieks Jānis Niedre sacīja:

— Mīlie draugi! Man pietrūkst vārdu, lai izteiktu savilņojumu, ko izjūtu te, savā dzimtajā novadā. Te pagājuši daļa manu jaunu dienu...

Šie vārdi bija izteikti ar zināmu lepnumu, jo kā gan lai nelepotos ar to, ka Oškalna kolhozs tagad ir vislielākā saimniecība Preiļu rajonā un arī viena no ekonomiski spēcīgākajām.

— Atceros pirmo pasaules karu. Garām mūsu Jauju mājām nāca bēgļi no Kurzemes. Cilvēki bēga no nāves. Apkārtne šķīta viena brēcoša, raudoša jūra... Te tad arī notika ma-